

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMELI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamáziók a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adtuak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.

Hat hóra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hirdetések: négyhasábos petit sor egyszeri közlésért 7 kr, kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr. fizetendő.

A nyiltérben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

Velünk összekötöttesben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a gyakori hirdetők tetemes díjkedvezményben részesülnek.

A földadó szabályozása.

II.

Az 1875. évi VII. törvénycikk által elrendelt földadó-kataszter eredményei közzétételén, az osztályok megalapítása nagy port vert föl az országban és különféle megtámadások tárgyává tétetett.

A régi, (kétséget nem szenved, kedves emlékü) „nem adózunk“ reminiszcenciái zavarólag hatnak minden új adózási tervnek megbirálásánál s elfogadásánál, s főleg, ha azokból az adóterhek emelése kandikál ki.

Már pedig azokon a helyeken kivált, hol az osztályok a régiek fölött magasabbak lettek, — bizony pedig a törekvés erre irányult sok felé, — senki sem fogjaállithatni, hogy azok örömmel keltenének az érdekelt adókötelesek életviszonyaiban.

De nemcsak ezeknél, hanem ott is, hol talán azok „statusquo“ maradtak, vagy némileg alábbszállítottak, ott sem lőnek kedvesen fogadott vendégekül üdvözölve.

Mert igaz ugyan, hogy az 1881. XL. törvénycikk 2. §-ában, midőn a pénzügyminisztert fölhatalmazza, hogy kivethesse az adót, ezt a földterementési járulek nélkül 29-millió maximumra teszi.

Amde a régi adófizetési tapasztalás tanítja, hogy az egyenesadókhoz időközönként csatolhatni szokott járulékok, pótlékok eleinte csak nagyon szerény helyet keresnek s foglalnak el, — míg t. i. fiatalok, — de amint nőnek s fiatalságukat elhagyják, mindig jobban és jobban terjeszkednek; — birván emellett azon erővel, mely hallhatatlanságukat biztosítja.

Azaz: a pótlékokat a régi kataszteri rendszer hozta hozzánk, s alkotmányos életünk azt eddig indiginátussal ruháztaföl, most pedig egészen polgárosítja.

Hát bizony nem lehet csodálni, ha ilyen akvizíciók fölött borsózdik az adóköteles háta úgy, mint zsebe.

Szóval: földadó-rendszerünk birván legbiztosabb alappal, ezen szeretnek legkényelmesebben elhelyezkedni pénzügyi, s adóügyi reformatoraink.

Na, de a viszonyok hatalma ellen nem használ a sopánkodás, nem használ az ámitás, nem a kuruzsolás; legjobb és legezlszerűbb: a viszonyokkal való megalkuvás.

Mint előbbi cikkünkben érintettük: a megalapított osztályok keretében, fölszólalás útján kell földadó-viszonyainkban az enyhülést s javítást keresni.

Az 1884. évi XII. törvénycikk az új földadó-kataszteri munkálatok eredményei ellen érvényesíthető fölszólalások elintézésének módjáról rendelkezik.

Ezt a következőkben tartjuk szükség- s időszerűnek ismertetni.

A járási földadó-bizottság elnöke a becslobizossal egyetértve, megalapítja a sorrendet, melyben a fölszólalási küldöttség működni fog. Ezen fölszólalási küldöttség a kitűzött 60-nap letelte után működését azonnal a helyszínén megkezdji s megjelenésének napjáról a községi előljáróságot legalább nyolcz nappal előre értesítvén: a községi kataszteri bizottság tagjait, valamint a fölszólalásra jogosított feleket a helyi vizsgálatnál való megjelenésre fölhívja (2. §.) —

Tartozik meggyőződést szerezni affelől, vajjon az előljáróság a helyvizsgálat kihirdetését a törvény értelmében teljesítette-e; mulasztás esetében az előljáróság feleletrevonása iránt intézkedik. Fölszólalások — szóval, vagy írásban itt is benyujthatók.

A községi előljáróság a fölszólalásokkal együtt a telekkönyveket és birtokleveket is átadja, s jogosítva van a fölszólalásokra észrevételeit megtenni. (2. §.)

A küldöttség a fölszólalási eseteket a helyszínén meg szemléli és ha az illető birtokos a nyert fölvilágosítások folytán a fölszólalástól eláll, jegyzékbe jelzi; a többiekre nézve pedig indokolt javaslatát a jegyzékbe iktatja, s azt a telekkönyvvel és birtoklevelekkel, valamint a fölszólalók által netán írásban beadott észrevételekkel együtt a járási bizottság elnökéhez juttatja és eljárásáról kimerítő jelentést tesz. (2. §.)

Az elnök köteles a járási bizottságot a jelentés beérkezése után azonnal összehívni, úgy, hogy az legkésőbb 15 nap mulva összeülhessen. (2. §.) — A járási bizottság határozatai nyolcz nap alatt terjesztendők föl a kerületi bizottság elnökéhez.

A kerületi bizottság a járási bizottságnak határozatait hivatalból fölülvizsgálja. (3. §.)

A kerületi bizottság határozatait annak elnöke — az összes, hozzatartozó iratokkal együtt a pénzügyminiszterhez terjeszti föl, ki azokat, saját véleménye kíséretében, az országos bizottsághoz teszi át. Az országos földadó-bizottság a kerületi bizottságok határozatait hivatalból fölülvizsgálja. (4. §.)

Ha az országos földadó-bizottság véleménye lényegesen eltér a kerületi bizottság határozataitól, a helyszínére küldöttség küldetik ki, mely az illető közegek meghallgatása és saját helyszini tapasztalás alapján, részletes javaslatot dolgoz ki s ezen javaslat alapján határoz végérvényesen az országos bizottság. A helyszini vizsgálatnál az érdekelt felek is jelen lehetnek és észrevételeiket megtehetik. (5. §.)

A törvénynek azon rendelkezése, hogy az országos bizottság által a helyszínére kiküldendő küldöttség —, a járási és kerületi küldöttség meghallgatását tartozik elővenni: szükség nélkül csak halmozza a munkát, mert hiszen ezeknek már beadott munkálatai s határozatai ott vannak az országos földadó-bizottság előtt! Megkeli azonban ezt tenni, mert a törvény rendel, habár azt akarjuk hinni, hogy úgy a járási, mint kerületi bizottságok úgy járnak el munkálataikban s határozataikban, hogy azokat megmásítaniuk ne keljen.

Ezen törvény végintézkedéseiben végre rendel, hogy midőn fölszólalás folytán az adó esőként, a netalán már befizetett többlet az illető birtokos kívánsága szerint: vagy készpénzben visszafizetendő, vagy adójába beszámítandó. Midőn pedig a fölszólalás folytán az adó emelkedett, a többlet csak a megalapítást kivető év első napjaitól számítandó, illetőleg hajtandó be. (6. §.)

A törvény ezen intézkedése mindenki által örömmel fogadtatik, főleg azon szerencsés halandók részéről, kik annak azon kedvezményében részesülhetnek, hogy nem ők a kincstárnak, hanem ez fizessen nekik adót!

Vajjon sokan lesznek-e?!

Tőke, munka és takarékoság.

— Irta: Kerner Péter. —

II.

(Folytatás és vége.)

A takarékoság erényének gyakorlásához három feltétel szükséges: 1-ször, hogy legyen tulajdonunk, keresetforrásunk, amit — s amiből valamit félretegyünk, megtakarítsunk; 2-szor, ismernünk kell nemcsak a pénznek, mint minden anyagi vagyon mérőjének, hanem egyáltalán minden vagyonnak az értékét; 3-szor pedig kell, hogy legyen életezélünk, amelynek elérésére a takarékoságot, mint eszközt gyakoroljuk.

A takarékoság — a birvagy és a fősvénység közti középut; ellentéte a pazarlás. A birvagyó mindenáron vagyont akar gyűjteni, soha sincs neki elég; a fősvény göresösen ragaszkodik a már megszerzethez, ki nem engedi a körmei közül, ha mindjárt egészsége vagy élete árán történik is az; a takarékos józanul örködik a megszerzett fölött, földözi a szükségést, de fölöslegesre, vagy épen hiábavalóra nem ad.

A takarékoság bizonyos fokú önmegtágadással jár. Le kell ugyanis mondanunk nem egy pillanatnyi s jelenlegi gyönyörörről, csakhogy a későbbi rossznak elejét vegyük. Soha sem tudhatja az ember, hogy meddig marad meg épségben munkássága. E bölcsesség birtokába azonban rendesen későn jutunk; némely ember nagyon is későn. Azt hinné az ember, hogy a fáradságos munkával foglalkozók legjobban meg tudják becsülni a munka eredményét. A tapasztalás ellenkezőt bizonyít. Épen a legterhebb munkával foglalkozó, alsó néposztály prédálja el keresményét leghamarább, mert nincs benne önmegtágadás, nincs észszerű beosztása. Szomorú bizonyosságul szolgál erre a korcsák.

Az élet föntartására aránylag kevés kell. Egy vagyonos, vagy könnyelmű egyén egymaga többet költ élvezeti cikkekre, — (pedig ezek nem okvetlenül szükségesek az élet föntartására,) — mint amennyi egy közönséges munkás egész családjának a jólétet biztosítaná. Azért a józan takarékoság mindenekelőtt azt parancsolja: hogy ne engedjük igényeinket keresményünkön föllemelkedni.

Mr. Hume egy alkalommal az angol alsóházban igen érzékeny oldalra tapintott — bár megjegyzését kinevelték, — midőn azt mondotta: hogy „Angolokban“ — nálunk talán még inkább! — „az életmód nagyon fölszágzott. A középosztályu emberek, kik jövedelmükből kijöhethének, még azonfölül is költenek, olyas modort negélyezvén, mi következményeiben a társadalomra mindenesetre kártékony befolyást gyakorland. Nagyravágyástól indittatva, az ifjakat előkelő módra „gentleman“-ekké akarják képezni, ehelyett azonban csak hajlongó uracsokká válnak. Öltözködésben, modorban, fényűzésben s mulatozásban találják kedvüket, mi pedig soha sem lehet a férfias és nemes emberhez illő jellemnek szilárd alapjává.“

„Kiszondhatatlanul vágnak az emberek „előkelő“ szint játszani. Gyakran becsületük rovására áldoznak a látszatnak; s ha nem vagyunk is gazdagok, szeretjük magunkat mások előtt úgy tüntetni föl. Tekintélyeseknek akarunk látszani, ha másként nem, hát legalább a megvetést érdemlő fitogtatás által. Nincs elég bátorságunk türelemmel haladni az életpályán, melyre isten elhívott; mások nevetésgtárgyául előkelő rangot játszunk, hogy kielégítsék hiúságunk s hogy a főbb rangok közé számíttassunk. Az emberek folyton tolokodnak, hogy a társadalmi élet szinpadján elő álljanak, s eközben minden nemes önmegtágadási határozat elnyomatván, sok szép hajlam okvetlenül kihal. Mily tékozlás, mily nyomor, hány bukás lőn már eredménye azon nagyravágyásnak, hogy az emberek másokat látszólagos világi siker fénye által el akartak ámítani? — ugyhiszszük — fölösleges elősorolnunk. Az ebből haramló kártékony következmények sokféle alakban mutatkoznak azon büntettekben, melyeket azok követnek el, kik inkább fölállozzák becsületüket, csak szegényeknek ne higye őket a világ, — továbbá azon szerencsétlen vagyoni bukásoknál, hol nem annyira a bukottat sajnálja az ember, mint inkább a százakra menő ártatlan családokat, melyek gyakran azokkal együtt sodortatnak a szerencsétlenségbe.“

A jövedelmen való túlköltsékezést azzal mentgetni, hogy: „állásom, társadalmi helyzetem ezt megköveteli“: esztelenység. Nem a külső fény, hanem a kötelesség hű teljesítése szerzi meg az elismerést; nem a ruha meg az elköltött élelem, vagy élvezett kényelem adja meg az ember igazi értékét, hanem a teljesített munka és a jellem.

Mindenkinek úgy kell intézkednie, hogy jövedelmével kijöhessen. Ennek fogantatása a becsületesség benső lényege. Mert, ha az ember nem úgy gazdálkodik, hogy tisztességesen megélhesse a magyából, természetesen, mikép — magát megalázva, másra kell szorúlnia. Azok, kik semmit sem törődve kiadásokkal, csak gyönyöreik kielégítésére gondolnak, nem vévén tekintetbe mások kényelmét, rendszeren akkor veszik észre a pénz értékét, mikor már késő.

A takarékos önmagának a legjobb barátja; — a gondatlan, könnyelmű, vagy éppen tekozló — a legnagyobb ellensége. Aki pedig önmagának nem barátja, mi jögon számíthat mások barátságára?!

„Sok népszerű könyvet irtak s előadást tartottak már oly szándékkal, hogy a pénzesimálás nagy titkát közöljék a nagyközönséggel. Pedig ebben nincs semmi titok, eléggé bizonyítják azt a különböző nemzetek példabeszédei: „Viseld gondját a krajczárnak, a forint majd gondoskodik magáról.“ „Hitvány fillér, — fényes arany anyja.“ „Szorgalom a jó szerencse mezője.“ „Aki nem vet, nem arat.“ „Munka után édes a nyugalom.“ „Dolgozzál és ehetsz.“ „Azé a világ, aki tüni és munkálkodni tud.“ „A türelem rózsát terem.“ „Inkább üres gyomorral fekdjél le, mintsem adóssággal terhelve ébredj föl.“ „Addig nyujtzkodjál, ameddig a takaród ér.“ — Több nemzedék összehelmozott tapasztalatai vannak egybefoglalva a példabeszédes bölcsesség eme mutatványában, melyek egytől-egyig azt mutatják, hogy mily módon lehetne a világban sikeresebben előrehaladni.“ — (Smiles: „A jellem.“)

Az eddig előadottakból azt vonhatjuk le, hogy iparkodás és józan takarékoság még a középszerűen dolgozó egyén vagyoni állását is előbb-utóbb függetlenné teszi. Hát az értelmesebb munkás-ember hogyan vihetné ezt ki, ha gondosan kezeli keresetét!

Legtöbb független s így legboldogabb emberek azok, kik mentülkevesebb idegen segítségre szorulnak. „Segítsünk magunkon s az isten is megsegít“ — régi, de igaz közmondás. Önmagunkon azonban másként nem segíthetünk, mint szorgalmas munka és józan takarékoság által. Ehhez pedig nem szükséges egyéb, mint erős akarat. — Az erős akarat csaknem mindenható.

Különfélék.

— Bars megye központi választmánya folyó hó 14-én Ar-Maróthon a megyeház nagytermében tartja ülését a következő tárgyak fölött: az 1874 XXXIII. t. cz. 17. §-ai alapján három évi időtartamra 1884-1886-ra kiküldött központi választmány megalakulása, a tagoktól az eskü kivétele, valamint az országgyűlési képviselőválasztók 1885 ik évben érvénytelen birandó névjegyzékének folyó évben szükségessé vált kiigazítása iránti intézkedések megtétele.

— Nagy-Salló mezőváros nevében az összes előjáróság, egy 80 tagból álló küldöttség f. hó 9-én Hunyady László grófnál A-Pélen tisztelettel és neki városuk részéről a képviselő-jelöltséget följajánlotta. — A gróf ezen ajánlatot köszönettel fogadta és ezuttal politikai nézetét a küldöttség előtt nyilvánítván, az eddigi pártönkivüli állását jelezte. — Erre a küldöttség Nagy-Salló város nevében kinyilatkoztatta, hogy a gróf urat, mint képviselő-jelöltet minden körülmények között egyhangulag támogatni fogja.

— Telefonhálózat Léván. Pár hóval ezelőtt abban az érdekes meglepetésben részesült városunk, hogy a lévai műmalomban a jelenkor egyik legkiválóbb vívmányát, a villamvilágítást vette alkalmazásba az uradalom s azóta annyira megszoktuk szíve-en látni esténként azt a kedves hatású fényt, melynek élénk sugarai a műmalom ablakain oly gazdagon szűrődnek keresztül. E magántulajdont képező ragyogó lámpák fényéből jut néhány jóltevő sugár a lévai lakosság önzetetének is, amennyiben a köztünk megforduló idegeknek elismerőleg szólnak városunkról, melyben a villamvilágítást, annyi sok és gazdag várost megelőzőleg, honosította meg az uradalom doréi intézője. — De ez még nem volt elég; ma már egy másik ingerlő ujdonságot is szemlélhetünk nálunk a vidéki lakosok, ha megfigyelik azt a tömördek póznát, melyek Lévától — Prandorf-ig sorakozva, tartják fejükön a „távbeszélő-sodronyt“, vagy ha úgy tetszik: telefon-t. Ilyenl is kevés város dicsékedhetik még e hazában. Sőt tudunkkal a magyar telefon-vonalak között a leghosszabb: a lévai uradalom központi irodája — és a Prandorf közti vonal, mely 17 kilométer távolságban közvetíti az illetőknek a szóbeli értekezést a két végponton. Bámolni kell azt a pontos hanghűséget, melylyel e vonal a beleadott beszédet akként szállítja tova, hogy ha a végpontokról egymással ismerős két egyén kezd beszélgetni: fölismerik egymást a reprodukált beszéd hangja után. Hasonló telefonvonalak lesznek vezetve a központból az uradalom minden részébe, mely e tekintetben is egy hatalmas argumentummal gyarapítja már eddig is elismert abbeli érdemét, hogy messze földön mintauradalom gyanánt tekintetik. — Szívesen üdvözljük e mintagazdaság derék intézőfőúrjait, kik a költséges áldozatoktól vissza nem riadva, honosítják meg a modern kultúra praktikus tényezőit, melyeknek ugyanakkor tényleges haszna reájuk háromol, amidőn erkölcsi értéke a vidéknek is diszére válik!

— Aranyos-Maróthon a Keglevich István gróf által óvoda céljaira letéteményezett 6000 frnyi alap-töke az újabb eszközölt gyűjtések által még 2000 frttal szaporodott, minek folytán az intézetet még május havában szándékoznak megnyitni.

— A fővidéki magyar közművelődési egyesület elnöksége a következő meghívót bocsájtotta szét: „Az egyesület tagjait folyó év június-havának 2-ik napján d. e. 10 órakor Selmeczen tartandó II. rendes közülésre tisztelettel meghívom. — Ülési napirend: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Az igazgató-választmány évi jelentése. 3. A szervezkedési és az évi számadások megvizsgálása. 4. Az 1884. és 1885. évi költségvetés meghatározása. 5. Az igazgató-választmány javaslatainak tárgyalása. 6. Indítványok. 7. A jövő közülés helyének meghatározása. 8. Jegyzőkönyvhitelesítő bizottság kiküldése. — Hazafini üdvözléssel — Nyitra, 1884. évi áprill hó 30-án. — Hg. Odescalchi Gyula, elnök. — Figyelemzetés. Azon t. tagok, kik a közülésre való utazásnál kedvezményes vasúti menetjegyeket igényelnek, eziránt, egy 5-kros levélbélyeg beküldésével, Tóth Lajos egyesületi titkárt Nyitra értesíteni sziveskedjenek.“

— A pozsonyi munkérület főigazgatója, Widemann Károly ur f. hó 12-15-én városunkban időzött, mely alkalommal a helybeli nagygymnáziumban, hivatásai járó szemlét tartott s — mint örömmel értesülünk — ez alkalommal szerzett tapasztalatai alap-

ján is a legkedvezőbb információval léphet a magas kormány elé a főgymnázium létesítése iránt.

— Hymen. K r i z s á n ó c z y Ágost Béla, kisapáthi-i tanító f. hó 4-én vezette oltárhoz id. Blay József nagy-vezekényi körjegyző kedves leányát, Mariskát. — Kövesse boldogság az új frigyet!

— A helybeli ipariskola létesítésére alakult ipartanodai bizottság f. hó 7-én tartott értekezletet, mely alkalommal a következőkre nézve történt megállapodás: Első sorban is a bizottság 1500 frtban állapította meg az évi költségvetést, melyből az ipariskola folszerelése, a tanerők díjazása és egyéb, folyó kiadások lesznek fődőzendők. Az iparoktatás minden szakmájú iparos-tanonezra kiterjesztendő kötelezettséggel egy előkészítő — s ezenkívül három rendes tanfolyamra osztatik s érvénybe lép azonnal, míhelyt az intézmény pénzügyi oldala rendbehozatik. Ezutóbbi tekintetben úgy találta a bizottság, hogy a költségvetésből 550 frtot fődőzni lehetséges: az iparos-tanulók tandijából, a városi pénztár s az iparososztály által adandó segélyből; a költségviselés fönmaradt 950-frtos hiányának pótlását pedig a kormánytól kérelmezi, mely e kérelemnek — az iparpártolás jelen korszakában — valószínűleg elegendő fog tenni, annyival is inkább, mivel — (mint már említettük is a minap) — a hazai iparos-osztály fő protektora, Zichy Jenő gróf e tekintetben megígért hathatós szöszólása támogatni fogja bizottságunkat. Tanhelyiségeket az ipariskolai tanfolyamokra a helyb. képezde fog szolgáltatni s ugyanennek tanárai az oktatás mérsékelt tiszteletdíj mellett leendő teljesítésével meg fognak bizatni. Ilyenformán az ipariskola ügye annyira előkészítve van, hogy annak életbeléptetéséhez már egyedül csak a miniszteri segély megadása hiányzik, mely a kedvező kilátások közepette, remélhetőleg megadatik s akkor az intézet a f. évi új tanév kezdetével megnyitható lesz.

— Szép hölgyeinkhez. Az 1885. évi országos kiállításnak egyik ritka és érdekes tárgyát fogja képezni az a díszalbum, melyet Ellinger Illés (ezelőtt Borsos) m. kir. udvari fényképész fog kiállítani a magyarországi szép hölgyek arezképeiből. Ellinger tudatja a szép hölgyközönséggel, hogy e ezélla szolgáló arezképfölvételeket ingyen eszközöl Budapesten; a vidéken lakó szépségektől pedig szívesen fogad el mellképeket, lehetőleg „Makart“-alakban hozzá beküldeni: Budapest, Erzsébet tér 7. sz. A vidéki ifjuság pedig kéretik, hogy ha szép magyar női-arezképek birtokába jutnak, azokat a nevezett ezimen beküldeni sziveskedjenek, hogy ezáltal is fokozva legyen a magyar nők szépségének jóhírve a külföld előtt. Megjegyzendő, hogy az arezkép beküldésnél az arezkép eredetijének a nevét megírni nem kívántatik, mert az albumban kiállítandó szépségek nevei nem lesznek föltüntetve. — Földölg azonban, hogy az illető szépség magyar legyen.

— A lévai főgymnázium érdekében működő megyei bizottság Léván, 1884. évi május 4-én tartott ülésén az e ezélla szükséges adományok és aláírások gyűjtése s azoknak haladéknélküli megindítása a egyhangu határozattá vált azon hozzáadással, miszerént az aláírási ively rövid bevezető szöveggel, folyó számmal, Majláth István elnök s Holló Sándor biz. jegyző aláírásaikkal ellátva, bocsájtassanak szét.

— Rövid hírek. — Időjárás: A jövő hétre éjjel hűvösebb derülés, közben helyi csapadékokkal járó idő várható. — Az országgyűlés valószínűleg f. hó 24-én fog berekesztetni. — Az új követválasztások

Tárcza.

Alom.

Azt álmodám, hogy zöld virányon,	Ó ráni tekinte s rózsaszáján
Regényes, elhagyott helyen,	Suttogva, édesen lichel:
Egy hollófürtű, bájós lányka	„Tudom: imádsz, értem dobban
Vadrózsák közt bolygott velem.	E büszke, ábrándos kebel.
Hő, déli nap lángolt szemében,	Szeretlek én is, pillantásom
Bévös dal zendült ajakán...	Be is vallotta már talán...
Óh, miért dobogsz úgy, balga	Óh, mért dobogsz úgy, balga
szívem,	szívem,
Hisz nem való, csak álmodám.	Hisz nem való, csak álmodám.
Hön átkaroltam; forró könyvesöpp	De túnt az üdv, a röpke mámor.
Tündökle ábrándos szemén,	S a drága anygalt nem lelém.
S mi kéj fakadhat fönt az egeben,	Hiába bolygék pusztá bérczen
E perczben általérezém.	S a csöndes völgyok rejtekén.
Kinom' elégeté a villám,	Kerestem néma örületben,
Mely ott támadt kis ajakán...	Hullámok lázadó honán...
Óh, mért dobogsz úgy, balga	Hiába mind!... óh megtört
szívem,	szívem,
Hisz nem való, csak álmodám.	Óh, hidd el, hogy csak álmodám!

Romváry Károly.

Muszaki csapat az alsóbbrendű szervezetek seregebol.

— Hanusz Istvántól. —

(Folytatás.)

A gyakorlati élet mindent a haszon és kár szempontjából szeret mérlegelni. Lássuk a pokokat ez oldalról is. Némely forróvívi fajok marása az emberre nézve is veszélyes. Don Azara íregattkapitány, midőn 1781—1801 közt a portugál hatarok kiigazítása végett Paraguayban járt, egy Mygale marása folytán 24-orai seblaszt kapott; az indian gyermekek ellenben oly bátorsággal játszanak a Mygale Blonduival, mint nálunk a cserebogárral szokás. Mint Reinhard mondja: Nica-

ragnában a lovak és öszvérek lábait a patán fölül úgy megmarják olykor a pókok, hogy heves gyúadás és daganat következtében igen gyakran leesik a pata. — Kretschmar szerint Délafrikában, a Fokföldön egy sárga pók az alvó emberek haját és szőrdőjeit rágja le tövön. — (ha ugyan egészen úgy igaz?) — Dieterici, ki 1847—48-ban járt keleten, azt beszéli, hogy az arabok Egyiptomban egy fekete pókot abusehar (rossznak kuffeje) neveznek, mivel marása néhány óra alatt halált hozhat.

Turánban félelmes a feketeszínű Latrodectus lugubris, melynek ott kara-kurt a neve és Lombano-ban akkora számmal tanyázik, hogy miatta a város szinte rossz hírbn van. Nem nagyobb e pók, mint egy mogyoró, de — mint fölöle mondják — több lábnyi távolra képes ugrani. Hogy tevét, lovat megöl, Thomé szerint bizonyos, miért északi Turán kirgiz lakosai barmaik nem kis részét vesztik el marása folytán; sőt azt hiszi a nép, hogy a kara-kurt harapása halálos az emberre nézve is, miről azonban európai szemtanu nem szerzett még meggyőződést. A kirgizek szerint e pók gyapjuszöveten végigmenni nem bír, mielőtt tehát letelepednének a földre, kashmah nevű nemez pokroczait teritik le és ezt a szokást a Turkesztánban megfordult orosz katonaság sem hagyja gyakorlaton kívül.

Hogy e meszerű pókról kevés bizonyost tudunk, nem csoda, midőn európai rokonáról, a malmignatteról (Latrodectus tredecim guttatus) szinte nincsenek valami alapos ismereteink. Erről Rossi 1790-ben kiadott „Fauna Etrusca“ című munkájában azt mondja, hogy kiválóan Corsicában tartózkodik és marása veszélyes. Calabriában csakugyan 1830—33 közt több földműves lett áldozata. Toscanában 1786 óta ismerik és kivált kánikulában félnek tőle. Nagyobb számú megjelenése véletlenül többször saskajárással esett össze és közülük valóban sokat el is pusztított, miért saska-ellen-ségül tekintik. Spanyolországban 1830-ban lépett föl, 1833 és 1841-ben szinte gyakori volt és mégis oly kevésbé ismerik, hogy hol egy, hol más pókot mutogatnak malmignatte név alatt. De, mint a későbbi kutatások igazolták, tulzott a tőle való páni félelem, mert az általa

okozott vérmérgezés hatása az ideg- és izomrendszerből 3—4-napi izzadás folytán eltávolítható.

Vagy két évtized előtt nálunk is hangzott, mily malapropos halt el egy ifju hölgy, midőn illatozó virágcsokorból véletlenül kis pókot szivott föl. Ugy beszélték akkor, hogy a fölszívás után esiklandást érzett orra nyák-hártyáiban, de nem birt tüszenteni, később fejfájása jelentkezett, mely utóbb annyira súlyosodott, hogy elmezavar, végre fájdalmas halál következett be. A boncoló orvos megtalálta a homlokesont alatt a pókot, mely vadul marezangolta a korán kiszerveedettnek agyvelejét. Ha ez igaz, úgy valóban nem tanácsos még Flóra szép gyermekeivel sem önfelédten barátkoznunk; önként meril föl azonban a kérdés, vajjon lehetséges-e egy póknak az orr-üregbe nyuló szagló-idegek szála útján a koponya belsejébe följutnia?

Hasonló természetű kérdésre nyujt alkalmat népünknek ama, gyakrabban fölmelegülő nézete, hogy egyes családoknak olykor aránylag gyors kihalását — pókmérgezésnek tulajdonítja eredményül. Pók volt a mestergerendán, — hangzik körülbelül, — mely az étel fölszálló gözétől ingereltette, bocsájtá mérgét a tálba és ettől haltak meg. De ez már mese; mert amint a kigyó kiköpní mérgét nem bírja, úgy a pók sem bocsájthatja tetszése szerint mérge-mirigyei tartalmát. — Részéről önkéntelenül és öntudatlanul történik ez a marásnál, de nem azonkívül. Ez amint a kigyóméreg csak a vért fertőzi meg és ezáltal hat, mérge pedig a gyomorban ártalmatlan: úgy még kevésbé hihető, hogy egy, legföljebb mogyoró-nagyságu póknak oly esekélymenységű mérge, annyi eledelben föloldva, annyi embernek jól emésztő gyomrában szétszolva, komoly bajt tudna előidézni.

Hogy a mi ártatlan pókjainktól oly nagy az irtózás, oka rejtélyes életmódjuk és visszatartó külsejükben van; még Shakespeare is Glocestert, ez emberi szörnyeteget a puffadt pókhoz hasonlítja. Pedig találkoznak köztük rokonszenves külsejűek is. Igy Nachtigal afrikai utazásában azt mondja, hogy a Csad-tó környékén számtalan apró csinos pókot talált, bíborpiros színben, bársonyos mezben pompázva, — mely oknál fogva azt hiszik a négerék, hogy Európa népei részé-

f. évi június második felében, és pedig vagy 15—21-én, vagy 21—30-án fognak megtartani. — Egy magyar királyné halt meg f. hó 4-én; az elhunytban Mária-Annát, a nagyemlékű 40-es évek koronás királyának, V. Ferdinándnak özvegyét vesztettük el. — A magyar petróleum-ípar művelésére a multhét-n alakult meg a fővárosban egy részvénytársaság egy millió frt alap-tökével, mely 1000 drb. 1000-frtos részvényben van elhelyezve. — A legújabb sport ma a párisi elegáns hölgyvilágban: a gyalog séta, még pedig minél távo-labb eső helyekre. — A csendőrségi karhatalom-igény-bevétele végett — a legújabb kormányi rendelté-
rűnt — a községi előjáróságok közvetlenül a csendőrp-
rancsnokhoz fordulhatnak. Ugyane rendelet azt is ki-
mondja, hogy a saját rendőrséggel bíró községek nem
vehetik igénybe az államrendőrségi karhatalmat. —
Kölera ütött ki Kalkuttában, s az innét érkező hajókra
nézve a magyar kormány vesztégszárt rendelt el Fiu-
méban s a magyar tengeremléken. — Drága könyvet
fognak kiadni a jelenlegi budapesti ötvösmű-kiállítás-
ról; a számos művészi rajzokkal illusztrált műből ja-
páni papíron 20 drb. 500-frtos példány és 200 drb.
150-frtos példány jelenik meg; előfizetni lehet július
15-ig, Grill kiadónál Budapesten. — Kisdedeinkről el-
szomorítólag keveset gondoskodunk egészségügyi tekin-
tetben, példa erre: az 1880 ik év, melyben 73,000 gyer-
mek halt el két éven alul s ezek közül 69,000 semmi-
nemű orvosi segélyben nem részesült. Nem csoda, ha
oly lassan szaporodunk!

Apróságok.

Szórakozottság. Egy jeles, de szórakozott hiva-
taluokhoz beállítanak a felek. Uram: „Itt hozom a halotti bizo-
nyítványt!” — Hivatálnok „Jó! ön a halott, — vagy meghatal-
mazása van?”

Csak olesón! Egy fukar fiatal ember a minap el-
megy a fogorvoshoz, hogy két fogát kihuzassa. „Mennyibe kerül?”
kérzi az orvost, mielőtt leül. — „Öt forint az első és három forint
a második”, válaszol az orvos. — „Na jó, huzza ki a másodikkat,
az elsővel még várok.”

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapja ápril 13-án megjelent 15. számá-
ban „megbízható forrásból” azon örvendetes hírt mélt-
tózottat: közölni, hogy Hunyady László gróf a lévai
kerület országgyűlési képviselője a gymnasium épüle-
tének föllállítására 1000 frtot, a lévai 2-ik megyei kór-
ház fölszerelésére 1000 frtot — s végre a lévai vasuti
cziélok előmozdítására szintén 1000 frtot ajánlott föl.

Noha a képviselő s egyszersmind képviselő-jelölt
urak által az új választások küszöbén gyakorolt ily-
nemű jótékonyág belső erkölcsi értékéből szabad ne-
hány százalékot levonnunk, mégis a jótékonyág min-
dig jótékonyág marad s valóban örvendeni lehet, hogy
gróf Hunyady László ur a korteskedésnek e megenge-
dett, üdvös s egy főurhoz méltó nemét választotta.

Azonban, magától értetődik, hogy a jótékony-
cziéla följajánlott kegyes adakozások csupán az-
esetre érdemelnek nyilvános elismerést (mint például
a hírlapi közzététel), ha azok megtörténtek, vagy leg-
alább is annak rendje és módja szerint, illetékes he-
lyen ajánlottak föl.

Miután azonban a lévai gymnasium-ügy megyei
bizottságának május 4-én tartott ülésében a gróf Hu-

nyady László ur által állítólag tett s már ápril 13-án
hírlapilag közölt jótékony ajánlatról senki sem tudott
valamit, s époly kevéssé nyertek gyakorlati alakot a
kórház és vasutügy czéljára állítólag tett ajánlatok, —
semmi kétségem aziránt, hogy Tekintetes Szerkesztő
ur nem hagyja bizonytalanságban az ügy állása fölöl
olvasóit, mert szives fölvilágosítása nélkül kéntelenek
volnánk a „megbízható forrásból” merített hírt vagy
misztifikáczióknak, vagy képviselőnk személyével üzött
rossz tréfának tartani.*)

Léván, 1884. évi május 10-én.

Kiváló tisztelettel
Belesák László.

*) Mi igenis „megbízható forrás”-ból merítettük hírlapunkat, s
ha még eddig nem jutott a bizottság tudomására, megvagyunk gyö-
zödvé, hogy arról illetékes uton mihamarább értesítve lesz. — Szerk.

Tanügy.

Értesítés.

A „Barsi ev. reform. tanító-egy-
let” f. évi tavaszi közgyűlését f. hó 13-án, reggeli
9 órától, a lévai reform. iskola-épületben tartandja. —
Főbb tárgyak: elméleti —, pénz- és könyvtárnoki jelen-
tés; gyakorlati előadás; paedagógiai értekezés fölvilá-
gítása; a jövő, országos tanító-gyűlésre kitűzött tételek
kiosztása; folyó ügyek; indítványok.

Az egyleti rendes — és tiszteletbeli tagok és tan-
ügybarátok minél nagyobb számbani megjelenését kéri
— az egylet nevében —

Léva, 1884. május 6.

Kutassy Dénes,
egyl. alelnök.

Közönség köréből.

I.

A Stefánia-árvaház alulirott bizottsága szives kö-
szönetét fejezi ki Tek. Kónya József urnak, Léva-
város rendőr-kapitányának, ki Molnár János és Duba
András 1—1 frnyi büntetés-díját árvaházunk javára
adományozni szives volt.

Léván, 1884. májushó 8.

A Stefánia-árvaház bizottsága.

II

Bucsú-szó.

Távozásunk alkalmával nem mulaszthatjuk el szá-
mos ismerőseinknek, kiktől személyes bucsút nem ve-
hettünk: ezuton szívélyes isten-hozzádot mondani.

Léván, 1884. május 8.

Ehrenfeld-család.

Nyílttér. *)

I.

Lakás-változtatás.

Alulirott, a nagyérdemű közönségnek tudomására
hozom: hogy lakásomat (a Zöldkert-utczából) a Taka-

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerk.

réktár tőzsomszédságában levő 706. számú emeletes
házba helyeztem át.

Léván, 1884. májushó 9-én.

Dr. Goldstein Miksa,
orvos.

II.

Alulirott vas-, fűszer- és vegyeskereskedésében
egy jóházból való, 14-éves fiu — tanulónak
fölvétetik,

akár a z o n n a l, akár az iskolai vizsgák után.

Akik vizsgák után szándékoznak belépni, azok —
szükséges, hogy alulirothoz minél előbb küldjék be
ajánlataikat.

Verebely,

Czirok István,
kereskedő.

2.-1.

III.

Nyári mulató-hely.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szí-
ves tudomására hozni, hogy a Szilaveczy-féle házban
ismét kényelmes nyári mulatóhelyet rendeztem be, hol
folytonosan friss „Dupla-marceziusi sör” s egyéb ki-
tűnő minőségű italok s ételek haphatók.

Léván, 1884. május 8-án.

Kiváló tisztelettel
Szilaveczy Flóris,
vendéglős.

IV.

13 A munkások s munkásnők

nagy hibát követnek el, midőn figyelembe se veszik az emésztési
zavarok s rendtelenségek első jelenségeit, (máj-, vese-, s aranyercs
bajok stb.) mivel ha jókor használnák a Brandt R. gyógyszerész
híres svájci labdacseit, minden nagyobb bajnak elejét vennék s szokott
munkájokban se lennének gátolva a majdan elhatalmasodó betegség
által. E labdacsek dobozonként 70 krért kaphatók a gyógyszerzert-
rakban.

Lévai piaciárak

Rovatvezető: Kónya József város-kapitány.

Buza: mmázsánként 8 frt. 30 kr — 8 frt 70 kr.
Kétszeres 6 frt 80 kr — 7 frt. — kr. Rozs: 7 frt 80
kr — 8 frt — kr. Árpa: 7 frt 80 kr — 8 frt 20 kr.
Zab: 7 frt 50 kr — 7 frt 80 kr. Kukoricza: 6 frt 60
kr — 7 frt — kr. Bab: 8 frt 20 kr — 8 frt 80 kr.
Lencse: 11 frt 80 kr — 12 frt 50 kr. Köles: 5 frt.
A többi árak nem változtak.

Szerkesztői üzenet.

P.-S.-nek, Losonc-z. — Kedvűnkre való, még pedig nagy-
nyon is! Legközelebb jönni fog. Sokszorosan köszönjük!

Passiflora. — Nem lehetne azt a szép és hajlékony
irályt hálásabb tartalomra ruházni? Kísértse meg egy tartalmasabb
eszmét fölölelni szép tollával: mindjárt értékesebbet adhat. Csak
egy jó gondolat kell hozzá, az pedig önmél nem hiányzik.

Bolygó Hollandi. Vajjon mulik-e az, ami késik?...

A.-K. Budapest. — Várjuk a folytatását!

K.-J. Léva. — Versében spiritusz — nimes; meg aztán
a szusz, — amivel fújja, — nimes belebujva — ugy amint kéne —
korteslivrébe; pedig a théma — alkalmas tréfa — lenne, ha
benne — kikenve-fenne — viczelné hősét — s a kortes lóré. —
Irja meg újra — bor-lébe gyurva, — mert kortes-viczen, — ha
rajta nimesen — spiritusz egy adag, — senkisék kaczag.

T.-N. Szt.-Benedek. — Érdeklél kísérjük. A lebo-
nyolítás után mi is hozzá kívánunk szólni.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

ilyen pókok szövik a piros selyem és bársony kelmé-
ket. A bölcs Salamon király a maga udvari emberei-
nek a pókot ajánlotta, mint a szorgalom, műérzék, okos-
ság, bölcs tartózkodás és erény mintaképeit. Bármily
művészetre vallanak bár hálók, de alkalmatlanok;
még inkább pedig látogatójegyek, melyek fekete fol-
tokat hagynak a fehérneműn.

Azon általános hasznon kívül, mit a pókok a ter-
mészet háztartásában a kártékony rovarok rendszeres
pusztítása által tesznek, különös érdemeket is mutat-
hatnak föl. Igy a pennsylvániai Clubiona medicánalis
szöveve narkotikus hatásánál fogva orvosszerűl szolgál
lázak ellen; az Olios lencosios pedig vadászpók név
alatt áruczikket képez Sz.-Móricz szigeten és Közép-
amerikában, mivel sikerrel pusztítja a csótánokat a
háznál. Amerikában a madárpók rágóinak szaru-nemű
nyújtványát fegypiszkálólul használják; a délafrikai bos-
jem néptörzsnél pedig a Mygale caffariana nedve a
nyílak bekenésére szánt méreg egyik alkotó része. —
Heliogabalus római császár a pókháló mennyiségéből
igyekezett Róma népességét kitudni — mondja Cantu;
— (jó volna tudni, mikép?)

Mióta a világ áll, az is megtörtént már, hogy a
póknak világtörténelmi szerep jutott ki. Midőn Mohammed
622-ben Mekkából Medinába futott üldözői elől, Thur
számos barlangjai egyikébe rejtette magát; jött a pók,
beszötte hálójával a barlang nyílását, minek követke-
zésben nyomát vesztették üldözői a menekvőnek. — Ta-
látkoznék-e fej, mely kiszámítani képes, mekkorát for-
dult volna a világtörténelem iránytűje, ha ugy véletle-
nül póknak 1200 évvel ezelőtt az arabok legnagyobb
embere életét meg nem menti vala. Az egyes emberek
élete viszonyaiban is nagy fordulatot bírnának előidézní,
ha valamivel ügyesebbek volnának a lutriba szánt szá-
mok kiválasztásában. Mint időjósok azonban régi híreik.

Plinius szerint: magasabb helyekre húzódtak szőni,
ha a folyók áradásait várták; dülöfélben levő házak-
ból ők menekültek először. A mai pókok nem képesek
ennyire, pedig érzékeny szervezetük ma is nagyon ész-
reveszi a légkör minden változásait; valóságos eleven
barométerek. Ha jó időt várnak, gazdag z-ákmány re-
ményében gondosan tatarozzák hálóikat, rossz idő kö-

zeledtével pedig rejtekkükbe vonulnak, háttal fordulván
kifelé. Nagy híre kapatta a mult század végén a pó-
kokat, mint időjósokat, Quattremere d'Isjonval francia
tábornok-segéd, ki a hollandok fogságába esve, 1794-
ben 8-havi fogsága unalmait közt bő alkalmat lelt meg-
figyelni Utrechtben a pókok magatartását az idő válto-
zásaival szemben. Minek következtében képes volt Pi-
chegru tábornoknak megüzenni, hogy ki ne vonuljon a
viz alá merített Hollandiából, mert 10 nap alatt erős
fagynak kell bekövetkeznie s a jég hátán meghódíthatja
az országot. Pichegru várt s a jóslat teljesült, mi Ut-
recht elfoglalását és D'Isjonval szabadságát eredmé-
nyezte. A halás fogoly Párisban 1797-ben külön iratot
tett közzé a pókok jóstehetségének kiaknázása módjá-
ról. Menge 1843 óta kíséri figyelemmel a dolgot, de
nem találja megbízhatóbbnak, mint a barométer jóslást.
Vogt összeallította a módokat, mikép használhatók a
pókok e czélra. — Leunis (élt 1802—1873) azonban
annyit hisz a pók előralátásában, mint a kalendárium-
csinálók jóslataiban.

Ámbar Mulde szerint, a pókháló 72% selyem,
24% enyv- és 4% viaszból áll, a pókokat selyemter-
melésre fölhasználni még sem lehet, mert számítás sze-
rűnt 55,296 póknak szövete adna 1/2 kiló tiszta szürke
selymet, ennyi póknak természetserű fölnevelésére épen
annyi külön zug kellene, ahányan vannak, eledelül
pedig közel 27-millió eleven rovar. A selyemhernyó
sokkai olesóbb termékkel kedveskedik, ők 2305-en ad-
nak 1/2-kiló selymet, táplálásukra pedig kifutja egypár
eperfa- (Vác környékén szederfának nevezik) levél ko-
ronája. Hogy különben használható volna a pókselyem,
kitűnik onnét is, hogy Le Blond XIV. Lajos francia
királynak egy-egy pár keztyűt és harisnyát vitt aján-
dékba, melyek ebből az anyagból voltak szöve.

Gyakorlatibb hasznót tesznek a pók hálói kereszt-
betéve a csillagászati messzelátó diafragmájában, mivel
szálaik vastagsága nem igen haladja meg a milliméter
1/200-ad részét, sőt 1/400-ad mm. vékony is találkozik, —
miért Van Beneden löweni egyetemi tanár szavai sze-
rűnt a csillagász, ha látócsövéhez finom fonálra van
szüksége, nem fordul sem Párisba, sem Londonba, ha-
nem egy hitvány pókhoz; és — mint Flammarion mond-

ja — még e vékony szál csomópontja is 240 négyszög-
kilométernyi teret takar el a nap fölületéről szemcink
elől.

De a klasszikus ó-kor, mely a maga egészséges
világnézetében közelebb állt a természethez, nem is
osztotta ez állat iránt a mi elfogultságunkat, mely a
pókbán csak utalást lát, — sőt metamorfózisában
azt egyenesen egy ügyes hölgytől, Idmon kolofóni bi-
borfestőnek leányától származtatja, ki, bár Pallas Athe-
ne istennőtől tanulta a szövés művészetét, mégis ver-
senyre batorzkodott az Ergamene (művészetben gazdag)
melléknévvel megtisztelt istennőt hívni. Pallas Athene
azon versenyét szöve remekül vászonba, melynél Athene
város védnökségét Poseidonnal szemben megnyerte;
Arachne pedig, Idmon leánya, az istenek gyarlóságait,
melyekkel az akkori emberek emlékezete tele volt. A
megsértődött istennő haragjában homlokon sujtá a veté-
lőjével az elbizott hajadont, mire az szégyenletében
magát fölakasztotta. Es, mivel pókká változtatta őt az
istennő, Arachne (igy nevezik görögül a pókot) mindig
folytatja azóta régi művészetét, készít szöveteket, me-
lyeket a rájuk hulló harmat ezerszínű gyöngyökkel hi-
mez ki; de ha megérintik őt, fölakasztja magát foná-
lán azonnal megint.

(Folyt. köv.)

Conservativ.

„Nem marad, ami halad”; — haladásban rejlik az élet.

A maradásban nincs, s nem lehet életerő.

A maradás ellen küzd pedig a haladás.

Es, mert a maradásban c o n s e r v á l n i való nincs.

Jó c o n s e r v a t i v, mondd: kinek él sz te

tehát?!

Faragó.

